

bko Rdr 7606: 38. 6, skuld bko Rdr 6744: 15. 8, Hamn-
Bko mark 582: , borgensförbindelse banko Rdr 26; pro-
klamadag d. 19 Juni 1844.

— — — Af Glasmästaren Carl Gustaf Booberg, tillgång
banko Rdr 429: 32, fordringar 1564: 28. 8, skuld 1442:
11. 6; proklamadag d. 22 Juni 1844.

bergsgård *N* 12) och Mag. Edving (Gamla Kungsholms-
brogatan *N* 28) erhålla tillförlitlig upplysning angående
inrättningen och elevernas gjorda framsteg.

Omsorgsfull och öm behandling försäkras.

MARIE TEMPELMAN,
Nedre Bangård *N* 3.

och icke sagt ett ord, men andan var äro-
ningens utsago nog, att medföra en landsförvis-
ning för en dame, som hade helt andra synder
att försona än ohöflighet mot sin monarkinna.

Ifrån Catalonien äro underrättelserna högst miss-

man tror att den äro-
besöka Warwick Castle och tillika hedra Birming-
ham med ett besök.

Regeringen har på begäran af sir Henry Pot-
tinger, hvars helsa ej tillåter honom att längre

EN VECKA I KÖPENHAMN.

AF ALEXIS.

THORVALDSEN.

298

Bildhuggaren Thorvaldsen är för Danmark hvad
Berzelius är för Sverige, han är nationalärens
grundplåt. Hvert i världen vi Svenskar komma
och hvart en Dansk kommer, bära de förre Ber-
zelii och de sednare Thorvaldsens namn på tun-
gan; dessa namn äro praktmedaljer i vårt tide-
hvarf, som vi ej kunna få vaxlade mot utlandets
lärde och konstnärer, dessa skiljemynt i vetan-
dets och konstens värld, som finnas i sådan mängd.
Det är derföre dessa namn utgöra ett verkligt
kapital, de ligga alltid som en metallisk valuta i
nationalhederns skattkammare och gifva förtroende
åt oss, utelöpande papperssedlar, som lefva af ren-
tan på deras ära.

Thorvaldsen är nu sjuttiotre år gammal; det
är en kämpagestalt, högvext, hvithårig och med
ett uttryck af enkelhet och trohjärtighet i det
öppna anletet. Man har sagt, att han har ett
ärligt bondansigte; men om detta är sannt, måste
man afdraga alla de drag af råhet, som gör att
ett bondansigte är igenkännligt bland tusende.
Man ser nemligen bland böndernes barn en mängd
vackra och hvad man kallar nobla ansigten, men
detta förgår vanligen med tiden, och blicken, lik-
som munnens nyansering, får ett uttryck af hyfs-
ningsbrist; den odlade blomman vexer dubbel,
bladen blifva fina och böjliga, äfven sedan hon
är fullvext; men den som vexer på kall jord,

*) Se Aftonbl. *N* 298.

tuktad af klimatet, beskuggad af sina mera hög-
vexta grannar och utträngd utom odlingens gebiet,
blir sträf, enkel, luktlös och utan prålade fär-
ger, liksom hon kommer att sakna denna mjuk-
het och ledighet i form, som utmärker kulturens
inverkan.

Thorvaldsen ser således ej ut som en bonde,
utom deri att han ej är veklig, utan en stark
man.

Thorvaldsens far var bildskärare vid Holmen,
och redan vid elfva års ålder kom sonen in i Konst-
akademien; först då han var 26 år gammal, fick
han tillfälle att besöka Rom, konstens urhem midt
i sina ruiner. Hans talang liksom hans rykte
vidgade sig alltmer och 1800 blef han utnämnd
till professor i Romerska konstskolan St. Lucas,
en kättare och dock en Romare. Bertil Thor-
valdsen kallades i Rom blott för signor Alberto,
och romerska pöbeln skulle nära nog velat stena
den, som ville tvifla på att den store signor Al-
berto ej var en infödd Romare. Men han var
det icke, ty han längtade ännu beständigt tillbaka
till Danmark med sina bokskogar och sina sva-
nor, och sörjde öfver att man knappt kände ho-
nom der. Det var med honom i Danmark som
det var med Schele i Sverige: man visste ej af
honom och ville knappt kännas vid honom förr
än hela Europa redan förut beundrade honom.
Det är, som det synes, ett skandinaviskt fel att
ej vela förstå, det store män födas äfven ibland
oss. Vi tillåta gerna en fransman eller englän-
dare att göra sig ett namn; men om en svensk,
eller dansk, eller norrman lyckas att få ett sådant,
blifva hans respektive landsmän liksom litet små-
förgäde på honom och erkänna ej hans storhet,

förr än vi rent af blifva tvingade dertill af frem-
lingar. Då åter blifva vi flata öfver, att vi ej
sjelfva sett hvad alla andra inse, och föratt hjälpa
saken falla vi på knä, då det öfriga Europa blott
står beundrande, och krypa på magen, då Eu-
ropa faller på knä. Med ett ord, vi gå alltid ett
steg längre i förtjusning än alla andra, för att lik-
som visa att vi, oaktadt vi ibland ej vilja ens
högakta en stor man, rent af afguda honom, om
det äntligen så skall vara. Då ligga vi der,
goda Skandinaver, på näsan framför den store
mannen och skrika oss hesa af hans beröm, för
att liksom kunna säga till hela utlandet: »Ser ni,
edra lymlar, att vi förstå oss på hans värde, vi
också, och det med besked.» Då täfla regering och
folk att utmärka honom, han blir adlad, han blir rid-
dare, han blir kommendör, han blir etatsråd, vi in-
plottra hans namn i alla möjliga akademier och säll-
skaper, ända från Vetenskapsakademien till Frivil-
liga brandkorpser för lösören, öfverallt skall han bli
hedersledamot, alla täfla att räkna honom för *sin*;
men vi goda Skandinaver betänka ej, att allt det
der kommer för sent och först sedan mannen re-
dan är öfver våra artigheter och vår beundran.
Bättre vore i sanning, om vi i tid observerade
dem, som vilja höja sig öfver medelmåttan i ve-
tenskap eller konst; vi skulle ej låta en sådan
komma i fara att svälta ihjel, vi skulle ej sära
honom med förnäma axelryckningar eller ned-
trycka honom med en dum beskyddaremine; vi
skulle underhjelpa, lätta hans bana så mycket vi
kunde, i tid erkänna hans förtjenster, för att ej
på slutet få en syndaskuld öfver vårt hufvud, hvil-
ken vi då mera äro urständssatta att betala. Och
— sedan vi en gång fått oss en stor man, vore

det ej skäl att icke inblanda hans namn i de
lumpna dagens strider, der han kan förlora myc-
ket, men vinna intet; vore det ej skäl, att ej
skjuta honom framför sig i den usla striden om
dagens hugskott och dagens opinioner, utan låta
det stora vi ega få vara stort, ensamt och herr-
ligt som det bör vara.

Thorvaldsen hade, som förut är sagdt, samma
öde som Schele hade i Sverige. Men i Thorvald-
sens öde blef också en ändring, och sedan han i
23 år byggt på sin ryktbarhet, kom han hem
på ett besök — och Danskarne fingo nu reda på
att den der Bertil Thorvaldsen, som var född på
Holmen i Köpenhamn och som talade danska,
var en stor bildhuggare. Han högg nu bilderne
åt Frue Kirke, men återreste till Rom igen —
det var för kyligt derhemma. Hans återresa var
ett triumftåg, och man kom under fund med att
Bertil var vän med en konung, den konstälskan-
de Ludvig af Bäjern. En Konge som var hans
vän, det var högst remarkabelt, och ett helt
Europa som beundrade hans konst, det var kur-
jöst — och nu föll Danmark med underlydande
öar och hertigdömen på knä och vidare rakiånga
ned i stoftet och började älska och beundra ända
till befängdhet. När således konstnären ännu en
gång återkom till sitt fosterland, bar man honom
i triumf, kramade honom, skralade och sjöng för
honom och bar sig åt alldeles som vilsekomna
bin, som oförmodadt återfått sin vise; det var ett
surrande, ett pipande och ett krypande utan all
ända.

Thorvaldsen bor nu i Köpenhamn och syssel-
sätter sig med ordnandet af sina arbeten och ska-
pandet af nya.

dan ej finnes», och dialogen föres emellan en naturmossa, en rökmossa, direktören, ekonomiförvaltare, Prudens, doktor Hjelplos m. fl.

Kom med mig på ett besök hos honom. Vi gå till detta chokladfärgade slott som ligger med en front mot torget och en mot hamnen, ty Charlottenborg är en sluten fyrkant. Vi gå in inom denna stora port, till venster öfver den ödsliga gården, der gräset gror mellan stenarne (i parantes sagdt ett igenkänningstecken för alla de kungliga slotten); vi komma in i en stor korridor och vidare uppför en halftrappa. Vi knacka på dörren, en gumma öppnar litet grand. — Er Thorvaldsen hemma? — »Ja, var saa artig!» — säger gumman och vi träda in.

Det yttre rummet är fullt med taflor, ett ofulländadt basrelief står i ena hörnet, ett par gipsbilder titta ner från en hylla — der är ingången till den store mannen. Men i de inre rummen träffa vi Thorvaldsen sjelf. Den gamle är klädd i sin hvardagsrock, en svart sammetsbrett skyler ofullkomligt det hvita håret, som rakt och långt hänger ner öfver axlarne. Vi kunna ej begripa hur det kommer sig, men inom några minuter äro vi gamla bekanta med den gamle mannen. Vi kunde gerna förtro honom våra familjehemligheter, vi kunde gerna rådfråga honom om hvad som helst — vi se på honom, att han skulle förstå oss och svara oss.

Om man observerar något på människor skall man finna, att de verkligen öfverlägsna äro de mest förekommande, och att det endast är medelmåttan och odugligheten som anser sig komprometterad genom att nedsänka sig till vanliga människors tankegång. Det är likaledes endast medelmåttan och okunnigheten som lefva och ha sin varelse i autoriteter, som lefva och stöda sig

på den nuvarande höga taxan, skola vara ungefär jemngoda i inkomster med det så mycket omtalade Norrköpings postkontor, samt

derpå och som med ilska och oförsonlighet följä en och hvar, som ej tror på deras autoriteter eller som icke blindt underskrifver hvad de påstå. En verkligt stor man tål deremot ganska väl meningsstrider, han lägger aldrig sitt herrskarord i vågskålen, fastän pygmeerne gerna vilja kasta dit det för att gifva vikt åt sina småaktiga beräkningar; detta gör att den verkliga öfverlägsenheten aldrig blir tryckande, utan uppmuntrande — och att Thorvaldsen är en sådan bevisas bäst af hans enkla och anspråklösa sätt att vara. Man är genast hemmastadd hos honom, han visar oss sina taflor, mest skänker af vänner inom konstnärernas vida krets. Flera af dessa taflor föreställa scener från Rom, i hvilka Thorvaldsen, i sällskap med andra konstnärer, deltagit. Ett rum är fullt af dyrbara romerska ålderdomslemningar, en samling den dyrbaraste jag sett, och likväl samlade ensamt af den frejdade konstnären sjelf och ämnade som en gåfva till hans fädernesland. Slutligen gå vi till ateliern; der finnes oändligen mycket om hvart annat, men mest intogs jag af Herdegossen, en herrlig bild af ungdom och skönhet i förening. Den gode gubben betraktade med välbehag sina händers verk, han smålog godmodigt åt våra anmärkningar och glädde sig med oss. Detta är en modell, yttrade han slutligen, pekande på ett basrelief, det är Julglädjen i himlen. Jag har ej fulländat det, jag hade ej ro dertill, ty min svärson låg sjuk här hemma och jag måste till honom — ett par tårar darrade i gråhåringens ögon — han torkade hastigt bort dem — ser ni — det är orsaken, hvarför min Julglädje ej är färdig — när jag kom hem var han död. Det der är Kär-

lekens åldrar, sade han om en annan; de der kärleksgudarne äro instängda i en fogelbur, en pinne har gått ur och en af skälmarne tränger sig fram, han har nära nog vingarne framme — flickan nedtrycker det lilla hufvudet på Amorinen, han sträfvar emot — han segrar; se nästa fält, der sitter den skälmen i flickans famn och hon kysser honom, han har riktigt nog kommit ut — i det tredje, flickan har blifvit äldre, kärleken är henne föryster, hon bär den stackars gossen i vingarne, men han ser förstulet uppåt med ett skälmaktigt leende, liksom han litade på sin öfvertalningsförmåga, och se der slutet, en gubbe, som vill fånga en Amarin, men denne flyr — flyr mot himlen — der är den gamles kärlek hemma.

Så går den gode Thorvaldsen och låter oss hvardagsmänniskor lefva i sina verk. Han arbetar ännu; tvenne kolossala statuer modellerade just nu: en ung Herkules och Æskulap. Det var rätt roligt att få se den hederlige läkareguden, men ömkligt att mannen ej är promoverad, ej en gång licenciat eller stipendiat i Kongl. fältläkarekorpser; man kan ju ej se att den der vördige mannen är en af vetenskapens utvalde; visst har han en ormsstaf, men bättre vore i sanning, att föreställa Æsculap med rund mössa med sammetsrand och röd passepoil.

Begge bilderna skola gjutas i brons och få sin plats på Christiansborg. Men vi återvända till Thorvaldsen — det är naturligt, att vi fråga honom efter vår Byström. Känner ni honom? Ja, svarar Thorvaldsen. — Nål än Fogelberg? »Ja visst, det är en stor konstnär, en som gör sitt land och sig sjelf heder», svarade gubben med värma; »vär-

derar man honom i Sverige?» — Å ja, visst gör man det, svarade jag. Han arbetar ej för penningar, utan för konstens skull — det blir en stor man om han får lefva. Käre landsmän, passen snart på att beundra Fogelberg, så att ni icke slutligen måtte rent af falla sönder af beundran och flathet. Fogelberg håller på att bli stor, akta er, att han ej växer er öfver hufvudet.

(Forts. följer.)

— OCKSÅ ETT SÄTT ATT BOTA VANSINNIGE. En pariserstudent råkade i följe af obesvarad kärlek i ett stilla vansinue och blef förd till Bicêtre. Läkaren fruktade att den sjuke, som endast ville mottaga föda ur hans hand men icke taga sig någon motion, småningom äfven skulle duka under för kroppsliga lidanden, och lät, för att tvinga honom att taga rörelse, föra honom till en gård, der andra vansinnige promenerade. En af dessa närmade sig nu till studenten och sade till honom: »Du skall slagtas; hit ner föra de dem som skola afrättas.» Studenten råkade i häftig förskräckelse och då läkaren följande morgonen besökte honom, föll han på knä och bad denne att icke låta slagta honom. Läkaren letade snart ur honom hvarifrån han fått denna inbillning, spelade den obehagliga och lät åter nedföra studenten på den förmenta slagtgården. Tredje dagen förnyade den vansinnige enträget sin bön. »Hvad skall jag då företaga mig med er?» frågade honom läkaren. »Tag mig till slaf», bad den uppskrämde. »Jag kan icke begagna en slaf som inte vill arbeta», svarade läkaren. »Jag vill då gerna arbeta», sade studenten och läkaren föreskref honom nu lämplig sysselsättning. Den vansinnige grep sig an; hans förslöade sinnen vaknade efter hand opp under arbetet och efter någon tid utgick han från inrättningen fullkomligen återställd. Nu är han läkare i Konstantinopel.